

cials que, oficialment, posseeix l'idioma català.

Hi ha, però, dos exemples més que posen de manifest el comportament de la Generalitat respecte dels funcionaris judicials: quan, després del 16 de Febrer, calgué cobrir la vacant de President de l'Audiència Territorial de Catalunya, fou designat per al càrrec el magistrat, jutge del Jutjat núm. 6 de Barcelona, senyor Adolfo Fernández-Moreda y Martínez-Chacón, home d'indiscutible fe republicana i afecte a Catalunya —on havia servit bastants anys— i entusiasta dels seus drets i llibertats... encara que, si bé l'entenia, no parlava ni mitja dotzena de mots en català. L'exercici d'aquest càrrec constituí mèrit suficient perquè Fernández-Moreda fos assassinat a Logroño, la seva terra natal, on s'havia traslladat, per tal de passar-hi les vacances, pocs dies abans d'esclatar el moviment. I no sols va ésser designat President de l'Audiència, sinó promogut a la categoria de Magistrat del Tribunal de Cassació, organisme en el qual figurava un vell Magistrat de l'escalafó Judicial, competent i digne, però exemple viu de les qualitats que més amunt he atribuït als de Carrera.

L'altre exemple l'oferí la formació

del Tribunal examinador que es constituí per a jutjar el concurs obert en virtut del decret del 8 de juny de 1934 ("Butlletí" del 12), posat en pràctica l'any 36. L'article 13 ordenava la composició del Tribunal, on figurava en tercer lloc "un jutge o magistrat que serveixi al territori de Catalunya, designat pel Conseller de Justícia i Dret"; la designació va recaure en el damunt dit Fernández-Moreda, llavors encara Jutge; i quan la seva promoció a la Presidència li impedí d'ocupar el lloc d'examinador, vaig ésser designat jo per a substituir-lo, a despit de la meua modesta categoria de Jutge d'ascens, titular d'un Jutjat de fora de la capital.

El criteri ampli per a l'element castellà s'intensificà, per raons a les quals he al·ludit, i que ara no s'escau d'examinar particularment, durant les diferents etapes de la nostra lluita.

Tal fou l'actitud de Catalunya quant a la Justícia. Enclou interessants ensenyances per al dia, potser no molt llunyan, en què els catalans es trobaran de bell nou davant el problema de l'organització de llurs institucions. Un país no pot suportar, ni ha d'admetre-ho, que els homes que encarnen orga-

nismes vitals el desconoixin en general, ni siguin, com sovint s'esdevé, els seus enemics. No ha de seguir gravitant sobre Catalunya una Justícia que, quan no és anticatalana és, si més no, no catalana.

I el que diem de la Justícia pot repetir-se respecte de l'Ordre públic; més encara, de l'Ensenyança; també del Clericat; i el problema de l'Exèrcit, el caràcter nacional i estatal del qual no és incompatible amb una organització autònoma o federal del país, exigeix solucions especials.

I precisament aquesta qüestió a què acabo d'al·ludir em mena a la conclusió final: cap mecanisme polític o administratiu que hagi de funcionar a Catalunya, país autònom o Estat federat, no ha d'ésser estrany o contrari a Catalunya, però cap d'ells no ha d'ésser tampoc, per funcionar dins el conjunt espanyol, estrany o contrari a Espanya.

A obtenir aquesta harmonia ha d'encaminar-se en el futur l'esforç dels homes de totes les terres d'Espanya si volem que la vida peninsular tingui un sentit que en moltes èpoques no va existir perquè es perdien en pugnes estèrils les energies de les parts integrants del conjunt.

E L L I B R E S

"EL DELEITE DE LA POESIA Y OTROS ENSAYOS SOBRE ESTETICA", per Max Eastman (traducció i adaptació de Manuel Serra i Moret) — Ed. A. López, Buenos Aires, 1944.

Ve't ací el títol d'una obra d'una alta valor educativa, cridada a tenir un paper rellevant en la futura formació estètica de les joventuts hispano-americanes. El seu autor —a bastament conegut en els medis literaris americans— va escriure-la amb destinació als alumnes de Filosofia i Psicologia de la Universitat de Colúmbia i amb el propòsit d'acréixer la delectació humana i "d'estendre als altres els beneficis d'una distinció que em permet —diu ell— de gaudir molt millor del món i de la vida".

Aquest fi docent i especulatiu és assolit amb escreix per l'autor, tant en parlar de les actituds de les persones diverses i de les d'una mateixa persona en estats diversos, en relació amb les pròpies experiències, com en referir-se als noms i a llur distinció, elecció i comparació, o a la creació imaginativa i a la consciència de l'ésser, o a l'elecció i a la comparació en poesia pura i en el discurs poètic, o a allò que relaciona d'una manera primitiva i bàsica el ritme i l'estat de creació, o a la creació mental de les accions i de les coses i a la realització de les emocions i de les idees, o en valorar la poesia com a realitat en sí, o en exposar l'art de gaudir de la poesia, o en parlar de com es compon la poesia anglesa, o bé en assenyalar

la valor accidental de la poesia, o, encara, en els cinc assaigs que completen el volum i li donen unitat.

L'estil, sòbriament amè, i el mecanisme lògic que empra l'autor per a justificar les seves teories estètiques, donen a aquest valuós treball una elevada qualitat envejable.

Per totes aquestes raons, en la versió castellana de l'obra ha calgut fer no tan sols una traducció del text anglès sinó una adaptació d'aquest i dels versos que hi són transcrits, a fi que el llibre no perdi gràcia, qualitat ni interès. Tant en la recerca del gir més adequat com en l'acurada percaça del ritme que permeti de servir al màxim la gràcia de l'original, hi ha un esforç mental que només una persona profundament conèixedora dels dos idiomes i, a més a més, dotada d'un fi sentit poètic, pot acomplir reeixidament. La lectura de la versió castellana, per virtut d'aquesta tasca interna, esdevé tan agradable i, per tant, tan atractiva, que el treball del traductor i de l'adaptador resulta, per un costat, invisible, però, només aparentment, perquè el mateix paladeig —que de bones a primeres us el sostrau— tot seguit us el fa present i, en copiar-lo, aneu valorant la figura humil i esfumada del traductor, però, també, sòlida, intel·ligent i traçada.

En aquesta sostracció radica precisament la gràcia del volum de què parlem i el mèrit cabdal del traductor i adaptador, el nostre Manuel Serra i Moret. Absorbides per la seva labor política les dots del nostre amic, han quedat obscurides moltes de les face-

tes de la seva esponerosa personalitat. Però, en el tracte personal, en els seus treballs, en la correspondència, en la seva conversa, us adoneu de seguida que rera el polític hi ha un home de talent i de preparació, de vastos coneixements i d'exquisida espiritualitat, un treballador infatigable, una alta valor de la cultura catalana. És de doldre que, per la miopia, la gasiveria i el descentrament dels catalans que en aquests moments podrien fer remunerador i efectiu l'ajut a la cultura catalana, homes com Serra i Moret no puguin aportar al patrimoni espiritual obres personals que ensems que prestigiïn el nom de Catalunya posin llurs noms al cor i a la pensa dels nostres connacionals. Tot amb tot, cal celebrar que l'exili hagi donat a Serra i Moret l'oportunitat de dur a bon terme una tasca tan meritòria com la de posar a l'abast dels hispano-americans aquesta bella obra de Max Eastman.

El lector s'estranyarà de trobar aquesta nota a les pàgines d'una publicació com l'AVENÇ. Ens justificarem. Si la poesia és —com afirma Eastman— "una actitud de l'organisme", "una forma d'experimentar les realitats", escau de tocar de passada —com hem fet— un llibre sobre aquest tema en una publicació d'es-tudis polítics i socials com és la nostra. I si ens cal donar compte de les activitats dels nostres membres actius, bé podem fer la recensió d'aquesta meritíssima labor de Manuel Serra i Moret, president nostre.

P. M. i P.

Tota la correspondència a: Chacabuco 863, Casal de Catalunya

Impremta Fontana, carrer Perú 796, Buenos Aires (República Argentina)

